Kituo cha Rasilimali na Usaidizi nchini Nigeria: Zana ya tathmini ya hatari na usimamizi wa Kulinda usalama (au SEAH)

Kila shirika la Kijamii linakabiliwa na hatari mbalimbali za kulinda usalama. Pia, kwa vile hali, mienendo, mahusiano, na kwa hivyo hatari, zinaweza kubadilika kulingana na wakati, tathmini ya hatari ni mchakato unaoendelea (sio zoezi la mara moja).

Tathmini ya hatari ya kulinda usalama au SEAH ni muhimu kwa hatua zote za Shirika la Kijamii za kuzuia na kuitikia kulinda usalama. Kituo cha Rasilimali nchini Nigeria kimetengeneza zana hii ya kutathmini hatari na usimamizi ili kukusaidia kutambua na kudhibiti hatari za kulinda usalama ambazo Shirika lako la Kijamii linakabiliwa nazo.

Tunashukuru Mashirika ya Kijamii nchini Nigeria ambayo yalifanya jaribio la zana hii kwa niaba yetu, na maoni zaidi yanakubaliwa - ikiwa ungependa kushiriki maoni kuhusu uzoefu wako wa kutumia zana hii, au ikiwa una swali kuhusu suala fulani la kulinda usalama, tafadhali tutumie barua pepe: askanexpertnigeria@rshub.org.uk.

Zana hii ilitengenezewa Mashirika ya Kijamii nchini Nigeria, na itakuwa muhimu kwa:

- Wafanyakazi walio na majukumu ya kulinda usalama au PSEAH
- Wafanyakazi wa Rasilimali Watu
- wafanyakazi wa usalama na hatari
- wafanyakazi wa programu katika eneo / sekta yoyote ya programu
- wasimamizi na wakurugenzi wanaosimamia mchakato wa udhibiti wa hatari

Kabla ya kuanza, kumbuka:

- Usimamizi wa hatari za kulinda usalama unaweza kuunganishwa na mchakato uliopo wa usimamizi wa hatari wa kimashirika. Haihitaji kujitenga.
- Orodha hii sio orodha ya hatari zote zinazoweza kutokea Mazingira ya hatari yanavyozidi kubadilika, utahitaji kutambua hatari ambazo ni maalum kwa shirika lako.
- Kukamilisha tathmini ya hatari za kulinda usalama kwa mara ya kwanza inaweza kuwa mchakato mrefu! Baada ya hapo unaweza kuzingatia masasisho na nyongeza.
- Hatari zingine, kwa mfano, katika mazingira ya nje na maeneo hatari ya programu, zitaingiliana na tathmini ya ulinzi ya shirika lako.

Jinsi ya kutumia zana hii ya tathmini ya hatari na usimamizi

Hatua ya 1
- Tathmini jinsi gani kila eneo la hatari linahusiana na Shirika lako la Kijamii kwa kutumia maswali elekezi
- Nakili hatari hizi katika rejista ya hatari (tazama kiolezo cha excel cha Kituo cha Rasilimali na Usaidizi nchini Nigeria)
- Panga hatari kwa makundi (ya chini, kati, juu)

Hatua ya 2
- Tambua njia za kupunguza na kudhibiti hatari hizi
- Tenga rasilimali zinazofaa
- Weka majukumu na muda uliopangwa kufanya kila shughuli
- Ratibu hatua hizi za kupunguza hatari

Hatua ya 3
- Fuatilia hatari na hatua zako za kupunguza hatari, kwa mfano, kila baada ya miezi 3
- Rekebisha taratibu za programu na za kimashirika pale inapohitajika

Hatua ya 4
- Pitia tena makundi *yote* ya hatari (ikijumuisha maeneo ambayo kwanza hayakuchukuliwa kuwa ya hatari), kwa mfano, kila baada ya miezi 3.
- Sasisha rejista ya hatari.

RESOURCE & SUPPORT HUB

UKaid from the British people

Kupanga hatari katika makundi

Unapopanga makundi ya hatari zilizotambuliwa, ni muhimu kuzingatia **uwezekano** (uwezekano wa tukio kutokea) na **athari** (jinsi madhara yanaweza kuwa makubwa kwa mtu binafsi au shirika).

1. Tambua kiwango cha uwezekano wa hatari kutokea	
Uwezekano mkubwa	3
Inawezekana	2
Haiwezekani	1

2. Tambua **athari** inayoweza kutokea kwa watu binafsi na sifa ya shirika	
Athari kubwa	3
Athari za wastani	2
Athari ndogo	1

3. Piga hesabu ya jumla ya ukadiriaji wa hatari: **uwezekano x athari**	
Ya juu	7 hadi 9
Ya kati	4 hadi 6
Ya chini	1 hadi 3

Tumeweka hatari katika vikundi vikuu sita. Unaweza kutambua kategoria zinazokufaa, hata hivyo inashauriwa kuwa maeneo mapana yote yajumuishwe katika tathmini yako ya hatari. Bonyeza ili kufikia kila sehemu.

Kuna mengi hapa! Chagua kifungu kimoja kuanza nacho Mara tu unapomaliza kikundi hicho angalia kinachofuata. Unaweza kurejelea kikundi kinachofuata siku nyingine / wakati una muda zaidi

1. Mazingira ya nje, p3
2. Programu, p5
3. Ushirikiano, p8
4. Mawasiliano na usimamizi wa habari, p8
5. Rasilimali watu, p10
6. Utawala, desturi na uongozi, p12

1. Mazingira ya nje

#	Eneo la hatari	Kinachosababisha hatari	Hii inahusiana vipi na kazi unayofanya?
1.1	Umri	Nchi au maeneo yaliyo na umri wa chini wa kutoa idhini ya ngono hufanya ngono na watoto kuwa halali, jambo linaloweza kuwaweka katika hatari ya dhuluma au unyonyaji wa kingono. Viashiria vya dhuluma vinaweza kuwa vigumu kutambuliwa na wafanyakazi, kwa kuwa huchukuliwa kuwa "kawaida."	* Je, umri wa kutoa idhini nchini Nigeria / XXX ni wa chini ya miaka 18? *Kumbuka: idhini inatumika kwa usawa kwa watoto wote walioolewa na ambao hawajaolewa (walio na umri wa chini ya miaka 18)*
1.2	Mitindo ya madhara na dhuluma	Dhuluma au unyonyaji wa baadhi ya makundi ya watoto au watu wazima unaweza kuonekana kuwa jambo la kawaida katika eneo hilo, kama vile ndoa za utotoni, ukatili wa kijinsia au adhabu ya kiboko. Wafanyakazi wanaweza pia kuamini kuwa kanuni hizi zinakubalika na kuzitenda. Wanaweza kuwa na ubaguzi dhidi ya watoto fulani (kwa mfano, watoto walio na ulemavu) au wanaweza kuwa na	* Je, ni mifumo gani ya madhara na dhuluma (ukatili wa kijinsia, ulinzi wa mtoto) ipo katika maeneo ambayo unafanyia kazi? * Je, kuna makundi fulani ya watoto au watu wazima walio katika hatari zaidi ya kudhurika?

		dhana potovu kwamba watoto wanaweza kukubali kushiriki katika kazi ya ngono.	
1.3	Muktadha wa kibinadamu	Wakati wa dharura, mahitaji ya kimsingi ya familia na jamii yanaweza yasitimizwe na kwa kawaida masuala ya ulinzi au kulinda usalama huongezeka. Wanaweza kuwa katika hatari ya unyonyaji wa kingono na kukubali vitendo vya ngono ili kupata chakula, makazi au usalama. Familia na jamii zinaweza kushindwa kusaidiana, na huduma za msaada zinaweza kuwa hazipo au hazifanyi kazi vizuri. Wakati wa hali za dharura zinazohitaji kushughulikiwa kwa haraka, mashirika yanaweza kuchukua njia za mkato, kwa mfano, kutofanya ukaguzi wa wafanyakazi, au kutofanya tathmini ya kutosha ya hatari. Kuchukua njia hizi za mkato kunaweza kudunisha usalama wa programu.	Je, hali yako ni ya dharura au janga? * Je, kuna watu mahali unapofanya kazi ambao wamehamishwa au wamepoteza mali yao na hawawezi kutimiza mahitaji yao ya kimsingi, kama vile chakula au makao?
1.4	Viwango vya juu vya umasikini	Kuwa katika umasikini kunaweza kuwafanya watu wawe katika hatari ya unyonyaji wa kingono na kukubali vitendo vya ngono ili kupata mahitaji ya kimsingi kutoka kwa jamii na wafanyakazi. Watoto wanaweza kulazimika kufanya kazi, na mashirika au wauzaji wao wanaweza kutumia ajira ya watoto.	* Je, viwango vya umaskini ni vya juu sana hivi kwamba watu wanaweza kuwa katika hatari ya unyonyaji wa kingono au kudhulumiwa ili kupata bidhaa zingine?
1.5	Idadi kubwa ya watoto / watu wazima wanaohitaji ulinzi maalum	Kwa watoto (na watu wazima) wanaoishi na ulemavu, wale wanaoishi na VVU HIV/UKIMWI, mayatima, wakimbizi wa ndani, wakimbizi au wale wanaoishi mitaani, na kadhalika, hatari ya kudhulumiwa huongezeka kwa kiasi fulani kwa sababu unyanyapaa, kutengwa, ubaguzi na ukosefu wa msaada. Wafanyakazi wanaweza kushiriki ubaguzi huu na kushindwa kuchukua hatua wanaposhuhudia dhuluma.	Je, kuna idadi kubwa ya watoto au watu wazima wanaohitaji ulinzi au usaidizi maalum?
1.6	Utawala na utekelezaji wa sheria	Pale ambapo kuna utawala duni wa serikali za mitaa na utekelezaji dhaifu wa sheria, sera au mahakama, kuna uwezekano mdogo wa kuripoti na kushughulikia dhuluma.	* Je, serikali za mitaa au mifumo huitikia ripoti zote za dhuluma, unyonyaji au unyanyasaji wa kingono?

			* Je, serikali za mitaa huitikia baadhi ya ripoti lakini si ripoti zingine? * Je, serikali za mitaa au mifumo inachukua visa zote kwa uzito?
1.7	Mifumo dhaifu ya kijamii na ulinzi wa mtoto	Pale ambapo kuna mifumo dhaifu ya kijamii au ulinzi wa mtoto, kuna uwezekano mdogo kwamba serikali za mitaa zinaweza kutegemewa kuitikia dhuluma.	* Ni mitandao ipi ya kijamii, utunzi na usaidizi unapatikana kwa watu wazima na watoto walio katika hatari? * Je, ni mifumo na mbinu zipi za kitaifa, za mitaa na za kijamii zimewekwa na je zinafanya kazi kwa ufanisi kwa watu wote?
1.8	Mitazamo ya ukatili dhidi ya watoto na wanawake	Ambapo ukatili wa kinyumbani na kingono dhidi ya watoto na wanawake unavumiliwa, wafanyakazi hawawezi kujua kwamba dhuluma dhidi ya wanawake, watoto na watu wengine walio katika hatarini si sawa, au huenda wasitambue dalili za dhuluma	* Je, ni mitazamo gani iliyopo kuhusu ukatili dhidi ya wanawake au watoto katika maeneo unayofanyia kazi? * Je, ukatili wa kingono, unyonyaji au unyanyasaji ni jambo la kawaida mahali unapofanya kazi? * Je, watu wanaozungumza na kuripoti kuhusu dhuluma ya kingono, unyonyaji au unyanyasaji wanasikilizwa na kuchukuliwa kwa uzito?

2. Programu

#	Eneo la hatari	Kinachosababisha hatari	Hii inahusiana vipi na kazi unayofanya?
2.1	Muundo wa programu	Pale ambapo hakuna mahitaji au tathmini za hatari zinazoleta sauti za walio hatarini zaidi ikijumuisha wanawake, watoto na watu wenye ulemavu, programu ina uwezekano mdogo wa kufikia madhumuni na malengo kwa usalama na ina uwezekano mkubwa wa kuongeza hatari ya madhara	* Je, programu zimeundwa bila tathmini ya hatari kufanywa? * Je, tathmini za hatari zinaongozwa na wafanyakazi pekee na sio na jamii zinazohusika au zilizoathiriwa na programu? * Mikakati ya kupunguza hatari imeundwa kwa ushirikiano na jamii?
2.2		Pale ambapo programu hazijaundwa kulingana na viwango na kanuni husika na zinazofaa (kwa mfano, Viwango vya Msingi vya Kibinadamu au Kanuni ya	* Je, mikakati ya kupunguza hatari itaruhusu programu kuendelea kwa usalama iwezekanavyo lakini bado iweze kufikia malengo?

		Usidhuru), programu inaweza kuwaweka watu katika hatari ya kudhulumiwa bila kukusudia.	Je, programu hatari zinategemea maamuzi ya "bila kwenda" au ufuatiliaji wa ziada ili kutathmini na kudhibiti hatari kila mara?
2.3		Pale ambapo mapendekezo ya programu na bajeti hazijumuishi gharama za hatua za kulinda usalama au ufadhili haushughulikii hatua hizi.	* Je, shughuli na gharama zote za kulinda usalama zimejumuishwa katika muundo na bajeti ya programu? * Kuna gharama ambazo hazijafadhiliwa ambazo zitahatarisha usalama wa programu?
2.4	Utekelezaji wa Programu	Pale ambapo mipango inatekelezwa na wafanyakazi na watu wa kujitolea ambao hawaelewi kwamba makundi mbalimbali ya watoto na jamii hupata madhara na unyanyasaji tofauti na wanaweza kuhitaji uingiliaji kati wa ya programu kwa njia tofauti.	* Je, wafanyakazi wote na watu wa kujitolea wanaofanya kazi kwenye programu wamefunzwa juu ya kulinda usalama na jinsi makundi mbalimbali yanavyokabiliwa na hatari? * Mikakati ya kupunguza hatari itafanya kazi kwa makundi yote tofauti yanayohusika katika programu?
2.5		Pale ambapo mashirika yanakosa utofauti na hayazingatii jinsi vikundi tofauti vya watoto na watu wazima vinaweza kushiriki vyema au kuhusika katika shughuli, kwa mfano, kupitia vikundi vya jinsia moja, vikundi vya watu wenye ulemavu, na kadhalika.	* Je, wafanyakazi wanaofanya kazi katika programu hiyo ni wa jinsia moja, kabila, na kadhalika? * Kwa kiasi kikubwa wao ni wafanyakazi au watu wa kujitolea ni wa kiume?
2.6		Pale ambapo uhamasishaji kuhusu kulinda usalama kwa washiriki wa programu na jamii zinazolengwa kuhusu kile wanachoweza kutarajia kutoka kwa shirika na tabia ya wafanyakazi na washirika hauwasilishwi kwa lugha sahihi au kwa nyenzo za mawasiliano ambazo washiriki wa programu wanaweza kuelewa.	* Je, shughuli za kuongeza ufahamu kuhusu kulinda usalama zimefanywa kwa lugha sahihi kwa makundi yote katika jamii? * Je, shughuli hii ya kuongeza ufahamu unaangazia tabia zinazotarajiwa kutoka kwa wafanyikazi? * Je, jamii zinajua jinsi wafanyakazi wanavyopaswa na wasivyopaswa kufanya?
2.7	Ufuatiliaji wa programu	Pale ambapo jamii na washiriki wa programu hawashirikishwi katika ufuatiliaji wa programu, hawawezi kutambua kama programu zinawasilishwa kwa njia ambazo ni hatari.	* Je, shughuli za ufuatiliaji zinafanywa na wafanyakazi pekee? * Maswali yanayoulizwa kuhusu usalama wa programu au ufuatiliaji unabanwa tu kwa kufikia malengo pekee?

2.8		Pale ambapo ufuatiliaji wa programu unafanywa mara chache na madhara na dhuluma hazitambuliwi mapema vya kutosha	* Je, ufuatiliaji unafanywa chini ya mara moja kila baada ya miezi 3?
2.9		Pale ambapo shirika halina viashiria vya ufuatiliaji ikiwa programu zinawasilishwa kwa usalama	* Je, kuna viashiria wazi vya kufuatilia madhara na dhuluma inayosababishwa na programu? * Wafuatiliaji hao wanajua jinsi ya kutambua matatizo? * Wafuatiliaji hao wanajua jinsi ya kuuliza maswali ili kuelewa kama programu inawasilishwa kwa usalama?
2.10	Mbinu za kupata maoni ya jamii	Pale ambapo washiriki wa programu na jamii hawajashirikishwa katika kubuni mbinu kupata maoni ya jamii, kuna uwezekano mdogo wa kuitumia na mbinu hiyo inaweza kuwa sio salama au kukidhi mahitaji maalum ya makundi yaliyo hatarini katika jamii kama vile watoto, wanawake, watu wenye ulemavu na kadhalika.	* Je, mbinu zimeundwa na jamii kufahamishwa AU muundo umefanywa kwa pamoja na jamii? * Maoni kutoka kwa jamii husababisha mabadiliko katika mbinu za kupata maoni ya jamii au programu? * Je, shirika hutoa maoni/ hujibu jamii kuhusu jinsi watakavyoitikia ripoti?
2.11		Pale ambapo mbinu za kupata maoni ya jamii zinakosa njia tofauti, kwa mfano, laini za simu zilizotengewa kazi hiyo, masanduku ya kuwasilisha malalamiko, mawasiliano ya mdomo ili kukidhi mahitaji mbalimbali hasa kwa watu walio hatarini katika jamii.	* Je, kuna njia nyingi za jamii za kutoa malalamiko? * Njia hizo tofauti za kuripoti zinatokana na mbinu zilizopo za mawasiliano ambazo tayari jamii inatumia?
2.12		Pale ambapo mashirika yanakosa sera/mchakato ulioandikwa ambao una miongozo ya nini cha kufanya ikiwa tuhuma au dai litaletwa kwa wafanyakazi au wasimamizi, kuna uwezekano mdogo kwamba wataitikia ripoti ipasavyo na kwa malengo.	* Je, kuna miongozo ya kushughulikia na kuitikia malalamiko ipasavyo kwa ripoti za madhara na dhuluma? * Wafanyakazi wote wanafahamu ni nini cha kufanya wakipokea ripoti?
2.13		Pale ambapo uchoraji wa ramani za huduma zote zinazowezekana zinazohitajika ili kushughulikia ripoti za dhuluma, unyonyaji au unyanyasaji haujakamilika au haujasasishwa kwa kila mahali/eneo ambalo Shirika la Kijamii linafanyia kazi.	* Je, kuna muunganisho wa huduma zote, sheria na mamlaka rasmi ambao unaweza kutumika kumsaidia au kutoa rufaa kwa mnusurika inapobidi?

3. Ushirikiano

#	Eneo la hatari	Kinachosababisha hatari	Hii inahusiana vipi na kazi unayofanya?
3.1	Ushirikiano	Pale ambapo kufanya kazi na washirika wa utekelezaji ni muhimu na uangalizi umepunguzwa, kwa mfano, kwa sababu ya mahitaji ya usimamizi wa mbali	* Je, mpango huo unatekelezwa kikamilifu au kwa sehemu kubwa na washirika? * Washirika wanafuatiliwa mara kwa mara?
3.2		Pale ambapo washirika hawafahamu sera na taratibu za kulinda usalama za shirika	* Je, washirika wametathminiwa kuhusu uwezo wao wa kutekeleza kulinda usalama? * Washirika wana sera zao na kanuni za maadili zinazokidhi viwango? * Makubaliano na washirika yanajumuisha kulinda usalama?
3.3		Pale ambapo hakuna mafunzo maalum kwa mshirika, washirika wa utekelezaji wanaweza kwenda kinyume na maadili	* Je, kuna mipango na ufadhili wa kutoa mafunzo kwa washirika kuhusu kulinda usalama wakati wa programu? *Ushauri na usaidizi wa kulinda usalama unatolewa kwa washirika inapobidi?

4. Mawasiliano na usimamizi salama wa habari

#	Eneo la hatari	Kinachosababisha hatari	Hii inahusiana vipi na kazi unayofanya?
4.1	Mawasiliano	Ambapo nyenzo za mawasiliano hazidumishii hadhi na usiri wa washiriki wa programu na jamii, watu wako katika hatari ya kunyonywa na kudhulumiwa kingono.	* Je, kuna miongozo ya kupata na kuchapisha picha na hadithi kwa njia ambazo haziimarishi dhana potofu hasi na kudumisha uhalisi?

4.2		Pale ambapo idhini iliyoarifiwa haijapokelewa kutoka kwa washiriki wa programu kabla ya matumizi ya picha zao katika nyenzo za mawasiliano huwa ni kuondoa uwezo wa washiriki	* Je, shirika limepata idhini iliyoarifiwa, kwa mfano, watu wanaoangaziwa wanaelewa kikamilifu jinsi gani habari zao zitatumika?
4.3		Pale ambapo nyenzo za mawasiliano hazijatengenezwa ili kuwaweka watu wanaohusika wakiwa salama, inaweza kuhatarisha jamii katika hatari ya dhuluma na unyanyasaji wa kingono.	* Je, kuna miongozo ya kupata na kuchapisha picha na hadithi ambazo zina maelezo ya kutotumia jina kamili na habari nyinginezo za utambuzi?
4.4		Pale ambapo mawasiliano hayazingatii suala la migogoro	* Je, mawasiliano huzingatia wasomaji wote watarajiwa na jinsi wanavyoweza kufasiri au kuelewa maudhui?
4.5		Pale ambapo mawasiliano hutumia lugha ambazo si jumuishi	* Je, lugha inayotumika katika eneo husika inafaa na ni bora? * Matumizi ya lugha fulani yatasababisha mvutano kwa baadhi ya wasomaji?
4.6		Pale ambapo mawasiliano "huanzisha" kumbukumbu za kuumiza zenye madhara au kudhulumu wasomaji	* Je, picha hizo ni za wazi au zinaonyesha dhuluma kwa njia ambayo zinaweza kuleta kumbukumbu au dhuluma au hali fulani ya madhara?
4.7	Usimamizi salama wa habari na ulinzi wa data	Pale ambapo mifumo haipo ya kulinda usalama wa taarifa kutoka kwa jamii/wafanyakazi, hii inaweza kuwaweka katika hatari ya unyonyaji wa kingono na dhuluma, unyanyasaji wa kingono, uonevu na kukuza ukosefu wa imani katika mfumo	* Je, habari kuhusu wafanyakazi na jamii zimehifadhiwa kutumia nenosiri, au hata, je, hifadhidata zimelindwa? * Kuna vikwazo vya kuweza kufikia hifadhidata hizi? * Kushiriki habari kuhusu wafanyakazi na jamii kunategemea sheria za ulinzi wa data? * Wafanyakazi wote wanajua maana ya faragha na wanaelewa umuhimu wa usiri kuhusu masuala haya?
4.8		Pale ambapo mifumo haipo ili kulinda usalama wa wanajamii wanaoripoti, watu wanafichuliwa na kuna uwezekano mdogo wa kuripoti	*Je, kuna hifadhidata iliyotengwa ya ripoti na malalamiko ambayo imelindwa kwa kutumia nenosiri au vinginevyo? * Ufikiaji wa hifadhidata hii ni kwa watu waliotajwa tu ambao wana jukumu maalum la kulinda usalama na malalamiko/ripoti?

5. Rasilimali watu

#	Eneo la hatari	Kinachosababisha hatari	Hii inahusiana vipi na kazi unayofanya?
5.1	Kuajiri	Pale ambapo mashirika yanakosa marejeleo au ukaguzi wa usuli kwa watahiniwa wapya au ambapo ukaguzi wa marejeleo hauulizi kuhusu tabia na mtazamo kuhusu SEAH na kulinda usalama	* Je, warejelewa mawili au zaidi wanachukuliwa kwa waomba kazi waliofaulu? * Warejelewa hawa wanazingatia tabia ya kibinafsi na mtazamo kuhusu SEAH? * Ukaguzi wa rekodi ya polisi unafanywa?
5.2		Pale ambapo maswali wakati wa mahojiano ili kuhakikisha maarifa na kujitolea kwa kulinda usalama hayajajumuishwa katika mchakato wa kuajiri	*Je, maswali yanaulizwa wakati wa mahojiano kuhusu kufaa katika kufanya kazi na watoto na jamii na uelewa wa kulinda usalama?
5.3		Pale ambapo matangazo ya kazi hayaonyeshi wazi dhamira ya shirika ya kutovumilia SEAH na kero zingine za kulinda usalama.	*Je, kazi zote zinatangazwa sana na tangazo hilo linajumuisha ahadi ya kulinda usalama?
5.4		Pale ambapo wafanyakazi hawajaulizwa kutia sahihi kanuni za maadili na sera ya Kulinda usalama	* Je, wafanyakazi wote na watu wa kujitolea wanaombwa kutia sahihi kanuni za maadili na kupokea maelezo mafupi katika lugha sahihi ili waelewe ni nini wanatia sahihi yao?
5.5		Pale ambapo wafanyakazi wa kujitolea, wafanyakazi wa muda mfupi au washauri bila kujali urefu wa ushirikiano hawatakiwi kutia sahihi kwenye kanuni za maadili na sera ya kulinda usalama ya shirika na hawaelewi dhana ya kutovumilia SEAH ya shirika.	* Je, wafanyakazi wote, wakiwemo wafanyakazi wa kujitolea, waajiriwa wa muda mfupi na washauri, wanapata maelezo mafupi kuhusu kulinda usalama na kutia sahihi kanuni za maadili?
5.6	Usimamizi wa utendakazi	Pale ambapo kulinda usalama haijajumuishwa katika maelezo ya kazi ya wafanyakazi na haijapitiwa vya kutosha wakati wa mchakato wa usimamizi wa utendaji.	* Je, maelezo yote ya kazi yanajumuisha jukumu la kulinda usalama? * Usimamizi wa utendakazi unafanywa na hii inajumuisha majadiliano kuhusu kulinda usalama na kero ambazo

			wafanyakazi wanaweza kuwa nazo na uelewa wao au uwezo wa kutekeleza majukumu yao ya kulinda usalama?
5.7	Kuongeza Ufahamu	Pale ambapo mafunzo ya wafanyakazi hayajaanzishwa na uhamasishaji wa mara kwa mara wa wafanyakazi kuhusu kulinda usalama haufanywi	* Je, mafunzo ya wafanyakazi yanafanywa mara kwa mara na yanajumuisha kulinda usalama? * Mafunzo ya kukumbushwa hufanywa kila mwaka?
5.8		Pale ambapo fursa za majadiliano ya mara kwa mara ya kulinda usalama hazijatolewa	* Je,kulinda usalama ni kipengele cha ajenda kwenye mikutano ya timu?
5.9		Pale ambapo watu wa kujitolea au wafanyakazi wa muda mfupi hawajafunzwa kuhusu kulinda usalama	* Je, wafanyakazi wa kujitolea au wa muda mfupi wamefunzwa kuhusu kulinda usalama?
5.10		Pale ambapo washauri, wanakandarasi, wawakilishi wa vyombo vya habari na wawakilishi wengine wa shirika hawapati maelezo kuhusu sera ya kulinda usalama na kutovumilia SEAH kwa shirika.	* Je, washauri, wanakandarasi, wawakilishi wa vyombo vya habari na wawakilishi wengine wa shirika wanapokea maelezo mafupi kuhusu kulinda usalama?
5.11	Kuripoti	Pale ambapo mifumo salama na yenye faragha ya wafanyakazi kuripoti dhidi ya SEAH haipo	* Je, kuna mfumo unaotumika kwa wafanyakazi wote kuripoti tuhuma au dhuluma?
5.12		Pale ambapo mfumo wa kuripoti haujulikani vyema kwa wafanyikazi wote, watu wa kujitolea na wawakilishi wengine wa shirika	* Je, wafanyakazi wote wanajua kuwa kuna mfumo wa kuripoti uliowekwa? * Wafanyakazi wote wanajisikia vizuri kutumia mfumo wa kuripoti uliopo?

6. Utawala, desturi na uongozi

#	Eneo la hatari	Kinachosababisha hatari	Hii inahusiana vipi na kazi unayofanya?
6.1	Desturi na Uongozi	Pale ambapo hakuna mratibu wa kulinda usalama aliyejitolea/aliyetambulika aliye na maelezo ya kazi yanayoonyesha matarajio katika ngazi ya Bodi au wafanyakazi	* Je, kuna mratibu kati ya wafanyakazi na mratibu kwenye Bodi? * Wanaelewa majukumu yao? * Wamepata mafunzo?

6.2		Pale ambapo hakuna rejista ya hatari inayopitiwa mara kwa mara na wasimamizi na Bodi au rejista ya hatari haijumuishi kulinda usalama	* Je, kulinda usalama imejumuishwa katika rejista ya hatari za shirika?
6.3		Pale ambapo wakuu wa idara hawana jukumu la kuunganisha kulinda usalama katika eneo lao la wajibu	* Je, wakuu wa idara wanaelewa jukumu la timu yao katika kulinda usalama? * Wanahakikisha kwamba timu yao inatekeleza kulinda usalama? * Wakuu wa idara wanawajibika kwa utekelezaji wa kulinda usalama wa timu zao?
6.4		Pale ambapo sera ya shirika haijapitiwa au kuwasilishwa mara kwa mara na wasimamizi wa ngazi ya juu na Bodi	* Je, sera hiyo hupitiwa upya kila baada ya miaka 3? * Imetiwa sahihi na Bodi?
6.5		Pale ambapo hatua za kulinda usalama hazijajumuishwa katika michakato iliyopo ya kupanga mikakati	* Je, mkakati wa shirika unajumuisha kulinda usalama?
6.6		Pale ambapo uongozi hauchukui hatua za haraka na kwa njia ya wazi au njia ya kuwajibika kufuatia ripoti au tuhuma za dhuluma	* Je, uongozi unachukua hatua za haraka na kwa njia wazi na ya kuwajibika kufuatia ripoti au tuhuma za dhuluma?
6.7		Pale mbapo ukosefu wa usawa na ubaguzi dhidi ya watu wenye wasifu mbalimbali umeenea na haupingiwi kama changamoto	* Je, ukosefu wa usawa na ubaguzi dhidi ya watu wenye wasifu mbalimbali umeenea? * Ukosefu wa usawa na ubaguzi unapingwa kama changamoto?
6.8		Pale ambapo unyonyaji wa kingono, dhuluma na unyanyasaji wa kingono unazuiliwa au watu wanasitasita kuzungumzia	* Je, watu huzungumza kuhusu dhuluma, unyonyaji na unyanyasaji wa kingono? * Watu wanasitasita kuzungumza kuhusu na kuripoti dhuluma ya kingono, unyonyaji na unyanyasaji wa kingono?

RESOURCE & SUPPORT HUB

UKaid from the British people

6.9	Kuripoti / Uchunguzi	Pale ambapo sera / mchakato uliorekodiwa hauna miongozo ya ni nini unapaswa kufanya ikiwa ripoti iko nje ya utendakazi wa shirika.	* Je, kuna mchakato uliowekwa wa ni nini unapaswa kufanya ikiwa ripoti haiwezi kushughulikiwa na shirika pekee? *Kuna tathmini ya hatari kwa kila kisa kinachopokelewa na mchakato wa kuitikia kisa hicho?
6.10		Pale ambapo shirika haliwezi kusimamia malalamiko kwa usalama, kwa mfano, shirika halina ujuzi wa kufanya uchunguzi au kujua mahali pa kupata usaidizi kutoka nje.	* Je, kuna mchakato wazi wa kuitikia kisa iliyo na majukumu? * Shirika linajua ikiwa na ni wakati gani inaweza kufaa zaidi kutumia wachunguzi wa nje?

Hati hii ni matokeo ya mradi uliofadhiliwa na shirika la UK aid kutoka kwa serikali ya Uingereza. Hata hivyo, maoni yaliyotolewa na habari iliyomo ndani sio lazima iwe ya au iliyoidhinishwa na
Serikali ya Uingereza ambayo haiwezi kukubali kuwajibika kwa maoni kama hayo au habari au kwa utegemezi wowote
kuwekwa juu yao.

Chapisho hili limeandaliwa kwa mwongozo wa jumla juu ya maslahi tu, na wala halijumuishi ushauri wa kitaalamu. Taarifa zilizomo katika chapisho hili hazipaswi kutumika bila kupata ushauri maalum wa kitaalamu. Hakuna uwakilishi au dhamana (inayoelezea au iliyodokezwa) inayotolewa kuhusu usahihi au ukamilifu wa habari iliyo kwenye chapisho hili, na, kwa kiwango kinachoruhusiwa na sheria, hakuna shirika au mtu yeyote anayehusika katika kutengeneza hati hii anayekubali au kuchukua dhima yoyote, jukumu au wajibu wa utunzaji wa matokeo yoyote ya mtu yeyote anayefanya kazi, au anayekataa kuchukua hatua, kwa kutegemea habari iliyo kwenye chapisho hili au uamuzi wowote unaoitegemea.

RESOURCE & SUPPORT HUB

UKaid from the British people